

אורות השבת

גליון מס'
884

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

מנהל מערכת
הרב אברהם טריק

פרשת השבוע
האזינו "שבת שובה"

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

עומק הדין

הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמתה ואין עול צדיק וישר הוא (דברים לב, ד)
אמר רבי חנינא, כל האומר הקב"ה וחתן הוא, יוותרו חייו, שנאמר הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט. (בבא קמא נ, א)

איתא בגמ' בבא מציעא (פה, א): 'דרבי ע"י מעשה באו (היסורין) וע"י מעשה הלכו. ע"י מעשה באו מאי היא, דההוא עגלא דהוו ממטו ליה לשחיטה אזיל תליא לרישיה בכנפיה דרבי וקא בכי, א"ל זיל לכך נוצרת (מעשה באותו עגל שהיו מובילין לשחיטה, ברח והסתתר בכנפו של רבי ובכה. אמר לו רבי לך כי לך נוצרת). אמרי (בשמים) הואיל ולא קא מרחם, ליתו עליה יסורין. וע"י מעשה הלכו, יומא חד הוה קא כנשא אמתיה דרבי ביתא (היתה מנקה הבית) שדיא בני כרכושא וקא כנשא להו (הכחה אותם תוך כדי הפקדו), א"ל שבקינהו – כתיב ורחמיו על כל מעשיו. אמרי הואיל ומרחם, נרחם עליה. והנה אין לנו מושג כלל בעוצם גדלותו של רבינו הק', ודי אם נזכיר דברי הגמ' בכתובות (קג, ב): 'ההוא יומא דאשכבתיה דרבי, נפקא בת קלא ואמרה כל דהוה באשכבתיה דרבי מזומן הוא לחיי העוה"ב. ועי"ש בתוס' (ד"ה מזומן) שתמהו, והלא בלאו הכי כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. ותיצאו בשם רבינו מאיר, דהכא מיירי בלא דין ובלא יסורין. וגדולה מזו מצאנו בגמ' ירושלמי (ביצה ה, ב): 'רבי יוחנן ורשב"ל תריהון אמרין, אגן לא זכינן לאורייתא אלא בגין דחמינן אצבעתיה דרבי מן גולגיקין דידיה' (לא זכינו לתורה אלא משום שראינו אצבעו של רבי שיצא משחולו). והלב משתומם, היאך לא עמדו לו לרבינו הק' כל זכויותיו ומעלותיו הנשגבות כנגד חסא קל של משלוח עגל אל תכלית בריאתו – השחיטה, ורק בתיקון 'החסא' בטלה ממנו הגזירה הנוראה.

ועין במר תבכה למשמע דברי רבי ישמעאל בשעה שיצא ליהרג, כמבואר במכילתא (שמות כב, כא): 'בשעה שהיו רבי ישמעאל ורבי שמעון (מעשרה הרוגי מלכות) יוצאין ליהרג, אמר לו רבי שמעון לרבי ישמעאל – רבי, ליכי יוצא שאיני יודע על מה אני נהרג. אמר לו רבי ישמעאל לרבי שמעון, מימך בא אדם אצלך לדין או לשאלה ועכבתו עד שתהא שותה כוסך ונועל סנדלך או עוטר טליתך, אמרה תורה אם תענה – אחד עיני מרובה אחד עיני מועט, אמר ליה רבי נחמתי, עכ"ל. ויש להתבונן נוראות, שהרי רבי שמעון בשעה שיצא ליהרג פשפש במעשיו ולא מצא עון בידו אשר יוכל להניח את דעתו מדוע הוא יוצא ליהרג, ואם כן מהיכן ידע רבי ישמעאל מה שלא ידע רבי שמעון עצמו עד שהצביע לפניו על עון 'אם תענה'. וביותר יפלא היאך יש בדקדוק קל שכזה כדי לגרום לגזירה כה איומה, וגם רבי שמעון הסכים עמו בזה ואמר לו 'נחמתי'. והדברים מבהילים ומדברים הם בעד עצמם!

וגדולה מזו מצאנו בכתובות (סג, ב): 'רב רחומי הוה רגיל דהוה אתי לביתיה כל מעלי יומא דכפורי (היה רגיל לבוא לביתו בערב יום כיפור). יומא חד משכתיא שמעתא, הוי מסכיא דביתיהו (היתה אשתו מצפה) השתא אתי השתא אתי, לא אתא – חלש דעתה אחית דמעטא מעינה. הוה יתיב באיגרא, אפחית איגרא מתותיה ונח נפשיה' (נפלה העליה ומת). וכבר תמה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר מאמר בין אדם לחבירו) על עומק הדין בזה, שהרי שלא בכונה נתאחר ר' רחומי 'דמשכיה לשמעתתיה'. זאת ועוד, אם על איחור קצת חלשה דעתה של האשה 'ואחית דמעטא מעינה', הגע עצמך כמה סבלה בהגיע לאזניה בשורת איוב על כי מת בעלה ולא יבוא עוד לעולם, ועי"ש מה שכתב לבאר בזה. ואנו יש לנו להוסיף ולהעיר, הלא קבלה בידיו שהתורה מגנא ומצלא כמבואר בסוטה (כא, א), וא"כ מדוע לא הגינה עליו התורה, ובפרט שזה היה בעידנא דקא עסיק בה. ברם על דרך המבואר בגמ' דחגיגה (ה, ב), יש לנו בזה קצת מושג והבנה. שכן הן המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

דבר העורך

ת'הא ש'נת פ'לאות א'ראנו

קביעות השנה תשפ"א בלוח השנה היא מידה והיא מתרחשת אחת לזמן רב מתוך ארבעה עשר אפשרויות לסוגי קביעות השנים, בשנים האחרונות רק בשנת "תשי", תשל"ז, ותשס"א חלה קביעות דומה שעליהם כתבו גדולי צדיקי הדורות כזמן המסוגל ל"קץ הגאולה". באופן מפתיע יש התייחסות מידה של הרבי מליובאוויטש לפני שלושים שנה, על השנה שלנו ת'הא ש'נת פ'לאות א'ראנו, כשהדגש על הפיכת חרון אף למיתקן הדינים, ולראיית פלאות הגאולה למעלה מתפיסת שכל אנושי בראייה ממשית בעיני בשר בחסד וברחמים בטוב הנראה והנגלה, והוסיף האות א' בתיבת א'ראנו מסמלת את הקב"ה אלופו של עולם, שיביא את הגאולה בניסים ונפלאות אדירים המשדדים מערכות הטבע 'כימי צאתך מארץ מצרים א'ראנו נפלאות'.

בברכת ליל ליל ומוקד

הרב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק 'שבטי ישראל' שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	יום שבת
עיר כיפור (27.9.20)	יום כיפור (28.9.20)	יום כיפור (29.9.20)	יום כיפור (30.9.20)	יום כיפור (1.10.20)	יום כיפור (2.10.20)	יום כיפור (3.10.20)
5:17	5:18	5:18	5:19	5:20	5:21	5:22
5:24	5:25	5:25	5:26	5:27	5:28	5:29
6:36	6:36	6:36	6:37	6:38	6:38	6:39
8:54	8:54	8:54	8:55	8:55	8:55	8:55
9:30	9:30	9:30	9:30	9:31	9:31	9:31
10:30	10:30	10:30	10:30	10:30	10:30	10:30
12:32	12:32	12:31	12:31	12:31	12:30	12:30
13:02	13:02	13:01	13:01	13:01	13:00	13:00
17:32	17:31	17:30	17:29	17:28	17:26	17:25
18:33	18:32	18:30	18:29	18:28	18:26	18:25
18:47	18:46	18:45	18:43	18:42	18:41	18:40

ברכת הלבנה

החל ממוצאי יום כיפור.

סוף זמנה ליל שישי אור ליום תשרי (1.10.20) כל הלילה.

זמני הדלקת הנרות

18:15	כניסת שבת:
19:05	יציאת שבת:
19:48	רבנו תם:
18:13	כניסת יום כיפור:
19:03	יציאת יום כיפור וסיום הצום:
19:45	רבנו תם:

העלון טעון גניזה.

אורות הכשרות

הם עומק דברי הגמ' שם – 'שהקב"ה שוקל שגגות כדונות', ועל זה נתבע ר' רחומי שהיה לו להעלות בדעתו קודם לימודו שמא ימשך בתלמודו. והילכך לא היה בכוח תורתו להגן עליו, שהרי הוא נתבע על 'חטא' שהיה קודם לימודו.

ושוב מצאנו בזה דברים כדורבנות בגמ' (ב"ק ג, א): 'ת"ר מעשה בביתו של נחוניא חופר שיחין (לעולי תלים) שנפלה לבור גדול, באו והודיעו את רבי חנינא בן דוסא. שעה ראשונה, אמר להם שלום (כלומר הבטיחם שתעלה). שעה שנייה, אמר להם שלום. שלישית (דהוה לה שעות שתצא נפשה – רש"י), אמר להם עלתה (כבר עלתה וחי – רש"י). אמרו לה מי העלך, אמרה להם זכר של רחלים (אילו של יצחק) נזדמן לי וזקן אחד מנהיגו (אברהם). אמרו לו נביא אתה, אמר להם לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך אמרתי דבר שאותו צדיק מצטער בו יכשל בו זרעו. א"ר אחא, אע"פ כן מת בנו בצמא, שנא' וסביביו נשערה מאוד (תהלים ג, ג) – מלמד שהקב"ה מדקדק עם חסידיו אפילו כחוט השערה וכו'. א"ר חנינא כל האומר הקב"ה ותן הוא, יוותרו חייו, שנא' הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט' (זכריה ג, ד). הרי לפנינו אדם שהיה צדיק כל כך עד ששלחו משמים את אברהם אע"ה בכבודו ובעצמו יחד עם האיל שנעקד בו יצחק ע"ג המזבח! כדי להציל את בתו. זאת ועוד, שאפי' רבי חנינא הכיר בצידקתו של אותו אדם, עד שהיה בטוח שתימצל בתו משם ולא טרח לשלוח להצילה. ועם כל זה ראה זה פלא, כאשר מת בנו של אותו אדם מאותה סיבה ממש (שהיה בטוח רבי חנינא שלא תמות בתו), הצדיק רבי חנינא את הדין וקם ודרש: כל האומר הקב"ה ותן וכו', ופי' רש"י שם 'לעבור על כל פשעים'. ויש לתמוה, על אלו פשעים נתבע אותו אדם, והלא הוכח בפנינו שהיה צדיק נשגב. וביותר יפלא על רבי חנינא שהיה בטוח כל כך בצדקותו של אותו אדם, וא"כ היאך דרש עליו פסוק זה. ברם גם זה יובן קצת, עפ"י המבואר לעיל בגמ' דחגיגה. שכן זה עומק דברי הגמ' שם: 'על כל נעלם (קהלת יב, יד) – אף על הנעלמות ממנו', ולא עוד אלא שהקב"ה שוקלן כדונות.

ואכן מצאנו יסוד זה מפורש, מדברי המדרש (שמות רב ג, יד) על הפסוק 'ויאמר משה אל האלוקים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים' (שמות ג, יא), וכה הם דברי המדרש שם: 'ז' ימים היה הקב"ה מפתה למשה שילך בשליחותו, ולא היה רוצה ללך. עד שאמר לו אם אין אתה גואלם, אין אחר גואלם'. ומכלל זה אתה למך, שבלעדי משה רבינו ע"ה לא היו ישראל נגאלים ממצרים, וממילא לא היו מקבלים את התורה וכו'. ועם כל זה אחר שלקח משה את אשתו ואת בניו והיה בדרכו למצרים, כתיב (שמות ז, כד): 'ויהי בדרך במלון ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו', ועי"ש ברש"י שהביא דברי הגמ' בנדרים (לא, ב), וזה לשונו: 'ויבקש המיתו' – למשה, לפי שלא מל את אליעזר בנו ועל שנתרשל נענש עונש מיתה. תניא אמר רבי יוסי ח"ו לא נתרשל אלא אמר אמול ואצא לדרך, סכנה היא לתינוק. אמול ואשהה שלושה ימים, הקב"ה אמר לי לך שוב מצרימה. ומפני מה נענש מיתה, לפי שנתעסק במלון תחילה, שנא' ויהי בדרך במלון. והיה המלאך נעשה כמין נחש ובולעו מראשו ועד ירכיו, ויחור ובולעו מרגליו ועד אותו מקום, הבינה צפורה שבשביל המילה הוא, עכ"ל. והדברים מופלאים ונשגבים הם מבינתנו, וכבר תמה הגרא"ל לאפיאן זצ"ל בספרו (לב אליהו פר' שמות), היאך יש בדקדוק קל כזה – של 'התעסקות במלון תחילה', כדי לבטל ח"ו את גאולתם של ישראל למצח וכדברי המדרש הנז' – 'אין אחר גואלם'. ותיירץ, שאכן זהו עומק הדין שהקב"ה מדקדק עם צדיקיו כחוט השערה, ועי"ש באריכות כל דבריו הנפלאים (וע"ע כעין זה בדברי הגר"ל חסמן זצ"ל בספרו אור יל שם).

הרי לפנינו קובץ מאמרים מבהילים, המדברים כולם בעומק הדין שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה, ובפרט במצוות שבין אדם לחבירו!

פעם העיר האדמו"ר רבי חיים מצאנו זצ"ל לרב עיר מפורסם, מדוע אינו מטפל במשפחה עניה בעירו אשר הגיעו עד פת לחם. השיב לו הרב, 'לא ידעתי כלל על מצבם'. על אתר פסק רבי חיים: 'לא ידעתי' – נחשב לחטא! שכן על מרא דאתרא מוטלת החובה להכיר את מצבם של כל עניי העיר ורמז לזה, מדברי הכתוב אודות בלעם שאמר למלאך 'חטאתי כי לא ידעתי', הרי שחסרון ידיעה הוא עצמו חטא! (פרפראות לחכמה).

אורות הפרשה

המאור שבתורה מחזיר בתשובה

ה'ה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלוא הוא אביך קנן הוא עשן ויכונן' (לב, ו). הקשה ה'אור החיים' הקדוש (בפרשתנו) ההיפך של השם 'נבל' זה 'צדיק' או נדיב, ולמה נאמר 'עם נבל ולא חכם' מה השייכות כאן 'חכם'. מבאר ה'בן לאשרי' הנה תירגם אונקלוס עם נבל 'דקבילו אוריתא ולא חכימו', ותמוה מדוע מקבלי התורה יקראו בשם 'נבל', אלא 'נבל מלשון נובל' – נושר. על פי מה שכתב במדרש רבה (בראשית פ"ז, ה) נובלות חכמה של מעלה – תורה. כלומר 'נובלות' הן כדוגמת משל 'הפירות הנושרים מהעץ', אילו גבוה רב פארות שמפאת רום גובהו אי אפשר להגיע לפירות הגדלים בו, רק מהפירות שנושרים 'ונבלים' מצמרות העץ. הנמשל היא התורה שהיא מבחינת חכמה עילאה החכמה העליונה אין לה כמעט שייכות לעולם הזה, ורק הארה קטנה מצומצמת ומועטת, אנו מסוגלים לתפוס בהשגתנו והיא בבחינת 'נובלות חכמה של מעלה'. ואיתא בירושלמי מסכת חגיגה (פ"א, ה"ז) וכן במדרש רבה (איכה ב), אמר הקב"ה הלוואי אותי עזבו ותורתי שמרו, מתוך שהיו מתעסקין בה, המאור שבה היה מחזיר למוטב. על פי זה תיבת 'נבל' אינה שם של גנאי, אלא מלשון 'נובלות חכמה' ועל כן לא כתב את ההיפך צדיק או נדיב אלא 'חכם', ולכן תרגם אונקלוס על מקבלי התורה שהמאור שבתורה 'נובלות חכמה של מעלה' מחכמה עילאה מחזירם למוטב.

גורל המדינות ביד עם ישראל

'בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבולות עמים למספר בני ישראל' (לב, ח). פירש רש"י הקב"ה יצב גבולות עמים קיימים ולא אבדם, בשביל בני ישראל שעתידין לצאת מבני שם, ובשביל מספר שבעים נפש של בני ישראל שירדו למצרים הציב גבולות עמים שבעים לשון. מבאר ה'ברכה משולשת' על פי ה'דברי אמת' מהחווה מלובלין בשם הבעש"ט הקדוש (פרשת לך לך). כל אומה מאומות העולם יש לה תאווה מיוחדת, אשר הם מפתים את מי שגר בארצם לאותו יצר ותאווה כדי שיהיה להם תוקף ושעבוד עליו, היות וששורש האומות ממידות הנפולות הטמאות שבקליפה, וכאשר ישראל נכשלים חלילה הרי שאותה אומה מקבלת כוח לשלוט ומתגברת על ישראל, ע"י המלאך השר שלה בשמים שמקטרג על ישראל למקבל רשות לגזול את שפע הטוב שיורד מן השמים בשביל ישראל. וכתב בליקוטי מוהר"ן (תורה יט), שכאשר בני ישראל הדרין בתוך אותה אומה מתגברין על אותה מידה רעה, אזי נתהוה מפלה של אותה מדינה של אותה אומה. על פי זה יתבאר הפסוק כך 'יצב גבולות עמים' המדינות של אומות העולם יציבותן ומעמדן נקבע 'למספר בני ישראל' לפי ההתגברות של בני ישראל על ייצון והמידה רעה של אותה אומה שהן גרין בה.

תשובה ותורה מתוך שמחה

'ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי דור תהפוכות המה בנים לא אמון במ' (לב, כ) כתב בספר באר מים חיים (בפרשתנו) שיכולין להשתמש לטוב ולמוטב בארבע היסודות אש, רוח, מים, עפר, מבאר הצדיק מרעננה זיע"א על פי זה 'כי דור תהפוכות המה' עם הכולל גימטריה 'דת זקן ובחרת בטוב', הכוונה, שבכל ההתלבטויות יש לך את הכרעת דעת תורה שנקראת דת שנאמר 'מימים אש דת למו' (דברים לג, ב), והיצר הרע שנקרא זקן וכסיל שמסיתך לעבירות וגם בעשיית המצוות מנסה להטיל בהם פניות של גאווה וכדומה. על כן ובחרת בטוב שתעשה את המצוות מן המובחר מתוך שמחה של מצווה, שאינו רוצה שהמצווה שלך תעלה למעלה אצל הקב"ה ש'הוד והדר לפניו עוז וחדזה במקומו', ועל כן 'בנים לא אמון במ' גימטריה 'אחד ממאן עבודה באל', הכוונה, שהקב"ה ממאן ואינו רוצה שיעבדוהו בעצבות כמו באבילות, אלא עבודת התשובה ולימוד התורה מצוות ומעשים הטובים מתוך שמחה וטוב לבב, כדאיתא במסכת שבת (ל, ב) אין השכינה שורה אלא מתוך דבר שמחה של מצווה וכן כתב בזוהר (ח"א קפ, ב) אין השכינה שורה אלא על ידי שמחה.

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור מתבקש להעתיך בתפילה עבור
הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל
בתוך שאר חולי עמו ישראל
והן אל כביר לא ימאס את תפילותינו.

בבית אבות ואמהות
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות ארבעת המינים

הלכות סוכה

ש - אלו דברים פוסלים באתרוג?

ת - "פרי עץ הדר" האמור בתורה הוא האתרוג. וצריך לזהר בו בחמישה דברים - הן מצד כשרותו והן מצד הדרו, ואלו הם: **א**) לא יהא מורכב או אפילו ספק מורכב, שאם לא כן הרי הוא פסול, אפילו בשאר ימים, והמברך עליו הרי זה ברכה לבטלה לדעת רוב גדולי הפוסקים. ואין לסמוך על סימני האתרוג בלבד, אלא יש לסמוך רק על פי חזקה של אדם כשר וירא שמים או גוף מוסמך כמו רב ובד"ץ מוכר. **ב**) וכן יש להקפיד בשיעור האתרוג שיהא לפחות כביצה (כ-56 גרם) ויש אומרים שני כביצים (כ-112 גרם). **ג**) וכן יש להקפיד בצבע האתרוג שלא יהא ירוק הדומה לעשבי השדה, שזהו סימן שלא נגמר פריו. ומכל מקום אם ניכר בו קצת שהתחיל להצהיב, הרי זה כשר אף לכתחילה. **ד**) כמו כן צריך שיהא האתרוג מותר באכילה, לפיכך אתרוג של ערלה או של טבל (שלא הופרשו בו תרומות ומעשרות כדין), פסול לברכה. ואמנם יש מתירים בשאר ימים אתרוג של טבל ויש אומרים שכשר אפילו ביום הראשון, מכל מקום פשוט שיש להחמיר בזה לכתחילה. ועל כן יזהר לרכוש אתרוג מגופי כשרות מוסמכים המעידים שהוא נקי מחשש טבל שביעית וערלה. **ה**) וכן צריך להקפיד בשלמותו של האתרוג ובמראהו, שלא יהא חסר או ניקב או שעלתה בו חזזית וכו', וכל זה צריך שאלת חכם הבקי בהלכות ארבעת המינים.

ש - אלו דברים פוסלים בלולב?

ת - "כפות תמר" האמור בתורה, הוא הלולב. וצריך לזהר בו בארבעה דברים - הן מצד כשרותו והן מצד הדרו, ואלו הם: **א**) יש להקפיד בשיעורו, שיהא אורך השדרה של הלולב לפחות ארבעה טפחים, והואיל ונחלקו הפוסקים בגודלו של שיעור טפת, יש לנהוג לכתחילה כדעת המחמירים, דהיינו שיהא אורך השדרה לפחות ארבעים סנטימטר, ובשעת הדחק יש לסמוך על המקילים בשיעור של שלושים ושניים סנטימטר. ועל כל פנים שיעור זה הוא לגודל השדרה בלבד, ואינו כולל את העלים החופפים מעל השדרה. **ב**) וכן יש להזהר בצבע הלולב, שיהא מראהו ירקרק ולא הלבני פניו. שכן לולב שיבשו רוב עליו או שדרתו, פסול. **ג**) לולב שנקטם ראשו, דהיינו שנקטמו רוב העלים העליונים, פסול. ויש הפוסלים אף בנקטם רק העלה העליון האמצעי. ולכן צריך להזהר שיהיו רוב העלים שלמים, וביותר צריך להזהר בזה לגבי העלה העליון האמצעי שלא יהיה קטום. **ד**) לולב שנחלק בו "התיומת", דהיינו שנשדק העלה האמצעי עד השדרה, יש הפוסלים אותו. ואם נתרחב הסדק עד שנראה כשניים, פסול. ויש להזהר בו הרבה. ועל כל פנים, טוב ונכון להשתדל לרכוש לולב שהעלה האמצעי שלו סגור לגמרי.

ש - אלו דברים פוסלים בהדס?

ת - "ענף עץ עבות" האמור בתורה, הוא ההדס. וצריך להזהר בו בארבעה דברים - הן מצד כשרותו והן מצד הדרו, ואלו הם: **א**) צריך שיהא ההדס "עבות" והיינו שיהיו עליו חופפין את עצו בעיגול אחד ובשורה אחת של שלושה עלים. אבל אם היו שני עלים בשורה אחת, והעלה השלישי למעלה או למטה מהם, הרי זה הדס שוטה ופסול. ולכתחילה טוב שיהא כל אורכו של ההדס משולש, אך מעיקר הדין שיהא רובו משולש. **ב**) וכן צריך להקפיד בשיעורו של ההדס, שיהא אורכו לפחות שלושה טפחים, דהיינו שלושים סנטימטר. ובדיעבד כשר בשיעור של עשרים וארבעה סנטימטר. **ג**) הדס שנקטם ראשו, דהיינו שנקטם מן העץ שבראשו, יש אומרים שפסול לברך עליו ויש מכשירים. ולכתחילה טוב לחוש לדעת האוסרים, אך בשעת הדחק יש לסמוך על המקילים ומותר לברך עליו. **ד**) הדס שנשרו עליו, דהיינו שנשרו ברוב שיעור ההדס שני עלים מתוך שלושת העלים החופפים את אורך ההדס, פסול. אך אם נשרו ברובו רק אחד מתוך שלושת העלים, כשר בשעת הדחק. ועל כן צריך להזהר מאד לבדוק מדי יום האם לא נשרו עלי ההדס, ובפרט כשתוחבין את ההדסים בחזקה לתוך הלולב.

ש - אלו דברים פוסלים בערבה?

ת - "ערבי נחל" האמור בתורה, אלו בדי ערבה. וצריך להזהר בה בחמישה דברים, ואלו הם: **א**) יש להקפיד על צורתה, שיהא העלה שלה משוך כנחל ופיה חלק וקנה שלה אדום. שכן יש מין אחר הדומה לערבה, שעליו עגולים ופיו דומה למסור וקנה שלו אינו אדום, וזהו "צפצפה" אשר פסולה לברכה. **ב**) וכן יש להקפיד בשיעור הערבה, שיהא אורכה לפחות שלושה טפחים, דהיינו שלושים סנטימטר. ובדיעבד כשרה בשיעור של עשרים וארבעה סנטימטר. **ג**) ערבה שנקטם ראשה, דהיינו שנקטם מן העץ שבראשה, פסולה. אך אם נקטמו העלים העליונים, אין זה פוסל. **ד**) ערבה שיבשה ברוב עליה, פסולה. וצריך להזהר בזה מאוד כי מצוי שבמשך ימי החג מתייבשים עלי הערבה. **ה**) וכן צריך להזהר שלא ינשרו רוב עלי הערבה, שכן ערבה שנשרו רוב עליה, פסולה.

ש - סוכה אשר מחיצותיה עשויות מיריעות בד המכונה "סוכה לנצח", האם היא כשרה?

ת - מחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה, פסולה. לפיכך אין לעשות את המחיצות מסדינים וכדומה. ואין לסמוך על קשירתם מפני שפעמים הקשר ניתק ואין יודעים על כך. אך ניתן להכשיר סוכה זו, על ידי שיקיף את המחיצות בנסרים של עץ שבין כל אחד מהם יהיה פחות משלושה טפחים (24 ס"מ) עד גובה של עשרה טפחים (80 ס"מ) ורצוי להדר לפחות עד גובה של מטר אחד.

ש - האם מותר לתלות קישוטים מתחת לסכך?

ת - קישוטים אינם ראויים לסכך, והיושב תחתיהם בסוכה לא יצא ידי חובתו. אבל אם היו סמוכים לסכך תוך ארבעה טפחים (32 ס"מ) הרי הם בטלים לסכך ומותר לשבת תחתיהם. והחכם עיניו בראשו לתקן את גובה הקישוטים כראוי או לחילופין לזהר מלשבת תחתיהם.

ש - האם מותר לטעום מפירות או משקאות התלוים בסוכה לנוי?

ת - עצי סוכה וכן פירות שתולים בה לנוי - הן בסכך והן בדפנות - אסורים כל ימי החג, מפני שחל עליהם קדושת סוכה. ועל כן אסור להשתמש בעצי הסוכה ואסור אפילו ליטול קיסם אחד מעצי הסוכה כדי לחצוץ בו את שיניו. וכן אסור לטעום מפירות שתולים בה לקישוט. כל ימי החג.

ש - האם מותר לאכול מחוץ לסוכה?

ת - בלילה ראשון של החג מצוות עשה מהתורה לאכול כזית פת בסוכה, אך בשאר ימי החג אין חייבים בסוכה אלא אם כן אוכל שיעור כביצה (56 גרם) של פת או מזונות, אבל פחות משיעור זה של פת או מזונות, או אפילו יותר משיעור זה של מיני פירות וירקות וכו' מותר לאוכלן מחוץ לסוכה. והמחמיר שלא לטעום כלום ואפילו שלא לשנות מים מחוץ לסוכה, תבוא עליו ברכה.

ש - האם מברכים "לישב בסוכה" על כל אכילה ושתייה בסוכה?

ת - אין מברכים "לישב בסוכה" אלא אם כן אוכל בה סעודת קבע. ושיעור סעודת קבע, הוא כביצה פת (56 גרם) או ארבעה כביצים מזונות (כ-220 גרם) אבל פחות משיעור זה של פת או מזונות, או על שאר מיני אוכלים בכל שיעור, אינו מברך ברכה זו.

ש - אימתי מברכים ברכת "לישב בסוכה"?

ת - בכל סעודה שיש בה קידוש כגון בחג ראשון ושבת. מברך "לישב בסוכה" בסוף הקידוש ובשאר סעודות מברך "לישב בסוכה" קודם ברכת "המוציא" והנוהגים לברך אחר ברכת המוציא יש להם על מי לסמוך ואין זה נחשב להפסק וצריך לברך "לישב בסוכה" מעומד, ואחר כך ישב. ואם שכח לברך ברכה זו, יכול לברך כל זמן שעדיין לא סיים את סעודתו.

ש - האם מותר לישון מחוץ לסוכה?

ת - אסור לישון מחוץ לסוכה אפילו שנת ארעי. ואף על פי שאכילת ארעי מותרת מחוץ לסוכה כמו שנתבאר, מכל מקום השינה חמורה יותר ואסור אפילו לנמנם מחוץ לסוכה.

ש - מי פטור מן הסוכה?

ת - נשים פטורות ממצוות סוכה. אולם אם ישבו, יש להן שכר. וכן חולה או אפילו מי שמצטער כגון שחש בראשו וכדומה, פטור מן הסוכה. וכן קטנים פטורים מן הסוכה. ומכל מקום, קטן שהגיע לגיל שש שנים, מצווה לחנכו לישב בסוכה.

חשוב! חשוב! חשוב!

הרינו מבקשים מהציבור היקר
לשמור על קדושת היום הקדוש

ולמנוע מהילדים לשחק
עם האופניים ולרכב עליהם.

הסנדק המסתורי בערב כיפור

חסידים ישבו פעם בהתוועדות חסידית ושתו 'מיידבש' (מין משקה שהיה נפוץ באותם ימים). אמר אחד מהם, ר' משה שמו: שמעו מעשה שבעיני ראיתי ובאוזני שמעתי.

ומעשה שהיה כך היה: בעת שהותי בווינה שלחתי את משרתי לאחד מבתי-המזיגה, להשיג עבורי צלוחית מיידבש. המשקה שקבלתי היה ממש מצויין. טעמו – כמעט גן העדן. מעדן כזה אין מוצאים בכל מקום. מיד שלחתי בשנית לאותו מקום, שיקנה עבורי עשרה בקבוקים מאותו משקה. אקח אותם עמי לביתי – חשבתי בלבי – ונהנה אני ומשפחתי.

שלחי שב בידים ריקות. נתתי בידו עוד כמה זהובים וציוויתי עליו לחזור על עקבו. "איך", היתה התשובה בפיו. "אי אפשר להשיג עוד מהמשקה הזה".

החלטתי לסור בעצמי אל המקום. בבית פגשתי בחבורה גדולה ישובה אל השולחן, כשהם נראים אחרי סיום סעודה גדולה. ניגשתי אל בעל-הבית וביקשתי לתת לי ממידבש שלו.

"סוג זה של מיידבש נגמר זה עתה, ולא נותרה ממנו ולו טיפה אחת", הודיע המוזג. "מתי ניתן יהיה להשיגו?", התעניינתי. "מהמין ההוא", מדגיש המוזג, "לא תשיג עוד לעולם..."

האנשים היושבים בחדר הביטו במוזג בעיניים משתאות למשמע הצהרתו. בראותו את הסקרנות שבעיני אורחיו, סיפר המוזג את הסיפור הבא:

בעבר היה מוהל. היה לו כלל-ברזל: מעולם לא סירב לערוך ברית, יהיה מקום הברית אשר יהיה. חוק עשה לעצמו – להיענות לכל דרישה.

ערב יום-כיפור היה היום, ויהודי כפרי, לבוש בגסות, התדפק על דלתו. הכפרי ביקש שיבוא אליו לביתו בכפר למול את בנו שנולד לו לפני שמונה ימים. מקום מגוריו היה מרוחק שש פרסאות מביתו של המוהל, והיום ערב היום הקדוש הוא! אבל חוק הוא חוק: המוהל אינו מסרב, נענה להזמנה ומקבל על עצמו לערוך את הברית.

יוצאים לדרך יחדיו, ומתברר שהכפרי חסר פרוטה הוא, והוא עומד ללכת את כל המרחק רגלי. אין באפשרותו לשכור עגלה. גם המוהל עצמו לא היה מבעלי

האמצעים, ואין ברירה, צועדים. האיכר במעליו המגושמות פוסע במהירות, צעדיו גדולים, והוא גומע את המרחק במהירות. והמוהל רץ בעקבותיו, משתדל להדביק את הקצב, ואינו מסוגל.

כך או כך נעלם אבי הבן מעיניו באחד מעיקולי הדרך, והוא המשיך בדרכו בעצמו. בהגיעו לכפר שאל את אנשי המקום היכן גרה המשפחה לה נולד בן וכך הגיע אל הבית.

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
לשכת רב העיר

מודעה רבה לאורייתא

עקב התפרצות מגיפת הקורונה ל"ע

היננו מודיעים לציבור הרחב כי

מו"ר הגאון הגדול

רבי יהודה דרעי שליט"א
רבה וראב"ד באר שבע

יפקוד את בתי הכנסת ובתי המדרש

וישא מדברותיו בהלכה ובאגדה

ב"שבת שובה" פרשת האזינו ח' תשרי תשפ"א

משאו של מו"ר המרא דאתרא שליט"א

יתקיים בכפוף להנחיות המלאות

של משרד הבריאות ובהתאם למצב.

כמו"כ רבני השכונות והקהילות שליט"א

ידרשו כל אחד בבית מדרשו ובקהילתו

בהתאם להנחיות משרד הבריאות

בברכת

מנע מגיפה מנחלתין

והסיר ה' ממך כל חולי וכל מחלה

וגמר חתימה טובה

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע

הודעה חשובה

לנשות באר שבע!!!

במוצאי יום הכיפורים

יא' תשרי תשפ"א (28.9.19)

המקוואות לנשים יפתחו בין השעות

21:00-22:30

"מקווה תורן" - מקווה יא'

בין השעות 21:00-24:00

רחוב דוד צבי פנקס 3, (רחבת שיטורית) ב"ש

טל': 08-6421054

בכבוד רב ובברכת גמר חתימה טובה

מחלקת המקוואות

אנו מברכים את תושבי עירנו באר שבע היקרים

הרב יהודה דרעי

רב העיר וראש אבות בתי הדין

שלמה אוהיון
מזכיר המועצה הדתית

יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית

בבית ציפתה לו האם, שוכבת במיטתה חסרת-אונים. התינוק הפעוט מוטל בעריסתו, ומלבדם – אין בבית איש. האב, מסתגר, לא חשב שמן הראוי שיהיה אף הוא נוכח בשעת מילת בנו.

המוהל ניצב בפני בעיה חמורה: מי יאחז את התינוק בשעת המילה? מי יהיה הסנדק? הזמן קצר. לעזוב את המערכה – לא נתנו ליבו. זהו היום השמיני להולדתו של הבן, והיום חייב הוא להיכנס בברית. אבל למול בלא סיוע – זה מסוכן. מעולם לא נתנסה בזאת.

הוא יצא החוצה, משקיף אל הרחוב, אולי ימצא יהודי שיתנדב להגיש את העזרה הדרושה. דקות ארוכות חלפו ואין איש באופק. ואז ראה בקרן הרחוב איש עני המחזיר על הפתחים. "אין לי זמן", אמר העני בקוצר-רוח למוהל. "היום, ערב יום-הכיפורים, אוכל להשתכר רובל שלם, וממהר אני העירה למלאכת קיבוץ הנדבות".

המוהל, שבשעה כה מאוחרת לא עמדו בפניו אפשרויות רבות, הבטיח להלך שיתן לו רובל אם יאזן לסיוע בידו. וכך היה. העני ישב והחזיק את התינוק, המוהל ערך את ברית המילה. ואחרי זמן קצר היו שניהם ממהרים העירה. המוהל מיהר להתפלל תפילת מנחה, ופנה לסעוד את הסעודה המפסקת. בפתח ביתו פגש את העני ממתין לבואו. הוא מיהר לשלם לו את רובל-הכסף, וחשב שבזאת תמו אירועי היום. אך הסתבר שלא. העני ביקש שיכבדוהו בצלוחית מידבש.

זה כבר היה יותר מדי. "אין לי זמן עכשיו", התחנן המוהל. אך העני התעקש, נכנס הביתה, התיישב אל השולחן וציפה למיידבש. המוהל נאלץ למוזג לו כוס מיידבש מעשר ידיו, אך עתה תבע העני שאף הוא ישתה עמו כוס, ושהם יאחלו זה לזה שנה טובה ומתוקה. בלית ברירה נאלץ המוהל לעשות כדבריו. ייש לך עוד בחבית מן המשקה שאנו שותים! התעניין האורח הטורדני.

"מעט מאוד" – ענה לו המוהל בעודו פונה לברך ברכת המוזג. "מי הדבש האלו לא ייכלו מן החבית", ברכו לפתע הזר, "עד הברכה האחרונה של נישואי בן הצעיר". ובאומרו זאת הצביע על התינוק שהיה שוכב בעריסתו שבפינת החדר.

"הברכה התקיימה במלואה", סיים המוזג את סיפורו. "אותו עני היה כנראה אליהר הנביא בכבודו ובעצמו. כשראיתי את הברכה שיש בחבית מיידבש פתחתי בית מזיגה, וכבר שכחתי את המועד שהקציב העני לברכתו. אך היום, בעת שברכנו את ברכת-המוזג בסעודת הישבע-ברכות של בני הצעיר, נפלה לפתע החבית ונשברה, ולכן אני אומר, שאת מיידבש הללו לא תשיגו עוד לעולם..."

לעילוי נשמת

הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל

בד עליה ז"ל

והרבית רחל טריקי ע"ה

בת סימיו ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

